

מסורת הש"ס

(א) [תנחומי מנחם, מנחם]
(ב) [נדרתות מנחם, מנחם]
(ג) שנת דף קל. כריתות
י. ע. שנת שס [נדרת]
(ד) נדרת, נדרת, נדרת
כריתות מנחם.

הנהגות הב"ח

(א) נדרת, נדרת, נדרת
קאמר ב"ח, נדרת, נדרת
נדרת:

מוסף רש"י

ושם וכל את של
אחר השבת בשבת
חייב. דעשה דבר מזה
ולא עשה מזה הוא עובר
עין השבת שלל לנדרת
וכה אפילו ר' יהושע
מורה [נדרת, נדרת, נדרת]
אליעזר מחייב חטאת.
דמילה שלל חטאת אינה
דוחה שבת, ואע"פ דעשה
דבר מזה, שיהיה טורח
לחשוב על שבת ומתוך כך
טעם מה ע"פ מה עשה
מזה שיהיה רשאי הוא למול
אלא שחייב דוחה שבת, מ"ל
לר"ח טעם דבר מזה
ועשה מזה שיש בו חסד
חטאת חייב (נדרת).

רבינו חננאל

אויקמנו בעיקר ומפריש
אני שוחטו אלא לשם
שלמים. והוא דקתני סיפא
והוא כל הובחים ששחטו
לשם פסח בשבת שחל
לחיות ב"ר אב אין ראיה
לשם פסח שהיו נקבות
לא זכרים בני שלמים חייב
ואם ראוי הן ר' אליעזר
מחייב חטאת ורבי יהושע
פטור. אויקמנו בשטת
סבורי כי הובח של
פסח הוא ששחט ומכאן
ששטה ויטחן וזכר אחר.
ועמדה רישא בעיקר ומפריש
לשם פסח ושוחט לשם
שלמים וסיפא בטעות.
ואמרני אני דרישא
בעיקר וסיפא בטעות.
והתנן אמר רבי אליעזר
ופה אהם הפסח שמותר
הוא עצמו לשחוט בשבת
לשם פסח אלא מפני
ששטה שבו ושחטו לשם
שלמים חייב, שאר זבחים
שאמרני לשחוטן בשבת
לשם כשישנה את שכן
אני דין שיהיה חייב. ואם
איתא נימא לא דמי רישא
בעיקר ולמחבר חייב, אי
הוא רישא נמי בטעות
כסיפא לא היה מחייב
מדי. ושנינו לר' אליעזר
לא שני ליה בין עוקר
לשונה משום הכי לא
פריך, לר' יהושע שני
ליה, והכי קאמר ר' יהושע
לרבי לא קשיא רישא
בעיקר וסיפא בטעות, אלא
לרבי דלא שני לך בין
עוקר לטעות לא אם אמרת
טעות בפסח שטעות בדבר

אלו דברים פרק ששי פסחים

עב.

עין משפט
נר מצוה

מא א מ"י פטרי מהל'
פטרי המוקדשין
הלכה א ופי' תולדות
שנת הלכה יא:
פב ב א מ"י פטרי מהל'
שנת הלכה ח:

רבינו חננאל (והשק)

(נ"א): ששונה לדבר
האסור לשחטו בשבת
כגון שלמים וכיוצא בהן,
חאמר בשלמים ששחטו
לשם פסח ששני לדבר
המותר לשחטו בשבת
והוא הפסח, אמר לו ר'
אליעזר תמירין ומוסרין
ויכחו שמותרין לשחטן
בשבת והשוחט זבחים
אחרים לשם מיד בשבת
חייב חטאת, אמר לו
ר' יהושע שאני אימורי
צבור שכן יש להן קצבה,
כלומר שני תמירין ושני
מוסרין בכל שבת, וכיון
שיש להם קצבה מאחר
ששחטו קצבת חטובה,
השאר עומדין באימורי
שבת כשאר שאני ואימורי
לשבת כגון חטאת ואימורי
בזון, חאמר בפסח שאין
לו קצבה, ואקשינו וכו'
כל הובח דאית ליה קצבה
מחייב ר' יהושע והתנן
בפרק ר' אליעזר מי שחיו
לו שני תינוקות אחד למול
אחד השבת ואחד לשבת
בשבת ושבת וכל את
שלאחר השבת חייב
חטאת, ומשני ר' אמי
כגון שקדם ומל של ערב
שבת בשבת דעתידי
בזון, דבשבת, הכא
דקדים שחטו לאימורי
צבור ברישא דהא ליכא
מיד דעתידי ביה א הכי
ר' מאיר אומר אף השוחט
לשם אימורי צבור פטור
ואע"פ דקדים שחטו
לאימורי צבור, והא תני
ר' חייא אמר ר' יהושע
לא נחלקו ר' אליעזר ור'
יהושע על שחיו לו שני
תינוקות אחד לערב ערב
שבת וכו', קתני מידה
רישא ושבת ומל של ערב
שבת בשבת שחייב, נתי
נמי דקדים מחלליה לראוי
דשבת חאמר רבי מאיר
אע"פ דקדים שחטו
לאימורי צבור פטור.
ואמרני ולעומדן הקשי
לך רישא אסיפא, השתא
רישא דקתני שבת ומל
את של ערב שבת בשבת
דעשה דבר מצוה ועשה
מצוה שאפי' עובר זמנו
והוא מלי בשבת כן תשעה
ימים, מכל מקום בר מילה
הוא ותקריבה מפואה,
סיפא דרשנה ומל את
של אחר שבת בשבת
כן בשבת ימים, שאע"פ
שטעה דבר מצוה לא
עשה מצוה שכן בשבת
ימים אתו בר מילה קא
פטור ר' יהושע, אלא
אמרי דבי ר' ינאי רישא
דמתי' כגון שקדם ומל
את של שבת בערב שבת

שמעת מינה עקירה בטעות היא עקירה. אומר ר"י דפלונתא
היא בהחלטה (ומחמת מט.) **הא** לא רבי רישא בעוקר
בו, ומאי קאמר ר' יהושע שכן שניה שמו בדבר האסור אפילו
שניה שמו בדבר המותר נמי חייב כיון שהוא עוקר:

לרבי יהושע דמי' ר' יצחק ר' יהושע

הב, דמי' לרש"י ר' יהושע

אפי' ר' מוקמי' כולה בטעות ע"כ

רבי יהושע לדבריו דרבי אליעזר

קאמר דלדדיה רישא אפילו שניה

דלבר המותר חייב כיון דלא עשה

מזה דמתי' מוקמי' בגמרא כרבי

שמעון דאית ליה היכא דלא עשה

מזה חייב לרבי יהושע כפרק רבי

אליעזר דמילה כפסוק (שנת קל.) דלמך

רבי שמעון לא נחלקו רבי אליעזר

ורבי יהושע על ב' תינוקות אחד

למול אחר השבת ואחד בשבת ושכח

ומל את של אחר השבת בשבת דחייב

משום דלא עשה מזה א"כ מה

שהולך לומר דרישא משום דשניה

לדבר האסור היינו לדברי רבי אליעזר

דלרבי אליעזר כפיפא נמי לא עשה

מזה דפסל לעיל אחרים לשם פסח

ואומר ר"י דכמה מקומות מלי

למיר ולעומדן ולא קאמר ועוד

דלא דמי' לתינוקות דהם ודאי חייב

כשחל של אחר השבת בשבת לפי שלא

עשה מזה וגם לא ניתנה שבת

לדחות אלא אותו תינוק אבל פסח

שניה לדבר המותר פטור כיון

שניתנה שבת לידחות אלא אותו פסח

אם היה שחטו לשמו:

לרבי לא אם אמרת בפסח

בו, מינה לרש"י ר' יהושע

משיז ר' יהושע לדבר ר' אליעזר

תאמר בזבחים שניה שכן לדבר

המותר כיון לר' אליעזר לא שני בין

עוקר לטעות מה מועיל מה ששניה

לדבר המותר הלא לר' יהושע עוקר

לדבר המותר חייב ה"ה טועה לר'

אליעזר ומפרש ד"ק ר' יהושע לר'

אליעזר נתי' דלא שני לך בין עוקר

לטעות מ"מ יש לחלק דרישא תרתי

לגרעומא עוקר ולדבר האסור וסיפא

תרתי לטיעותא דטעות ולדבר המותר:

שקדם ופ"י ש' שבת בערב

שבת, הוה מלי לפלוגי

נדיד' בין קדם ומל ללא קדם אלא

דנקט כרומא כפיפא דמל של אחר

השבת בשבת פטור אע"פ דלא עשה

מזה כיון שניתנה שבת לידחות

ורישא נמי קמ"ל כרומא דנקט

ע"פ אף על גב דעשה מזה חייב

כיון שלא ניתנה שבת לידחות:

כאשמו

ומל את של אחר השבת ואחד למול

למול אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח

ותסברא מה החם דלא עביד מצוה פטור רבי יהושע היכא דקא עביד מצוה

מחייב אמרי דבי רבי ינאי רישא כגון שקדם ומל של שבת בערב שבת

שלא

ודאי לא קאמר שכל את שניה דהא לא טעי בהכי, אלא היכא דלא טרד

השחט סיפא דלא עבד מזה דעתידי לא הגיע זמנו פטור רישא דעבד מזה מחייב: אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון, שנתחלק לו אחרת

בערב שבת ומלי בערב שבת ועדיין לא הגיע זמנו פטור וסבור אזה העומד של שבת הוא אע"פ דטרד ביה דרמיא מזה עליה כפי מחשבתו

וגם עשה מזה אפילו הכי חייב משום דלא ניתנה שבת לידחות אלא של שבת וטעה בדבר מזה פטור

ואפילו לא עשה מזה לרבי מאיר פטור, והשוחט לשם אימורי צבור ניתנה שבת לידחות אלא קרבן צבור ואע"פ דקדים שחטו

לאימורי צבור הכי שבת וע"י שטרוד צבוח זה נימא שצדו וידוע שזכר זה עומד ליקרב נכחל ושכח שצדו שחטו אימורי צבור ושחטן לשמן:

ואחד

במאי עסקינן אילימא בטעות שמעת מינה

עקירה בטעות היא עקירה אלא בעוקר

אימא סיפא ושאר כל הובחים ששחטן לשום

הפסח אם אינן ראויין חייב אם ראויין הן ר'

אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטור ואי

בעוקר מה לי ראויין מה לי שאינן ראויין

אלא פשימא בטעות רישא בעוקר וסיפא

בטעות א"ר אבין אין רישא בעוקר וסיפא

בטעות אישכחיה רב יצחק בר יוסף לר' אבהו

דהוה קאי באוכלוסא דאינשי א"ל מתניתין

מאי א"ל רישא בעוקר וסיפא בטעות תנא

מינה ארבעין וימנין ודמי ליה כמאן דמנחא

בכיסיה תנא א"ר אליעזר מה אם פסח שמותר

לשמו כששינה את שמו חייב ובחים שהן

אסורין לשמן כששינה את שמן אינו דין

שיהא חייב ואם איתא הא לא דמי דרישא

בעוקר וסיפא בטעות לר' אליעזר לא שני

ליה לר' יהושע דשני ליה (א) לישני ליה הכי

הכי קאמר ליה לרבי לא דמי רישא בעוקר

וסיפא בטעות לרבי לא אם אמרת בפסח

ששינה את שמו לדבר האסור תאמר בזבחים

ששינה את שמן לדבר המותר א"ל רבי

אליעזר אימורי ציבור ויכחו שהן מותרין

לשמן והשוחט לשמן חייב אמר לו רבי

יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שכן

יש להן קצבה תאמר בפסח שאין לו קצבה

למימרא דכל היכא דאית ליה קצבה מחייב

רבי יהושע והרי תינוקות דיש להן קצבה

ותנן מי שהיו לו שני תינוקות אחד למולו

אחר השבת ואחד למולו בשבת ושכח ומל

את של אחר השבת בשבת חייב אחד למולו

בע"ש ואחד למול בשבת ושכח ומל את

של ע"ש בשבת רבי אליעזר מחייב חטאת

ור' יהושע פוטור א"ר אמי הכא במאי עסקינן

כגון שקדם ומל את של ערב שבת בשבת

דאיכא הך דשבת דטרד ביה הכא כגון

שקדם ושחטניהו לאימורי ציבור ברישא אי

הכי רבי מאיר אומר אף השוחט לשם

אימורי ציבור פטור אע"פ דקדים ושחטניהו

לאימורי ציבור ברישא ויהתניא רבי חייא

ע"מאבל ערב] א"ר מאיר לא נחלקו ר' אליעזר

ורבי יהושע על שהיו לו שני תינוקות אחד

למול ערב שבת ואחד למול בשבת ושכח

ומל את של ערב שבת בשבת דחייב על מה

נחלקו על שהיו לו שני תינוקות אחד למול

למול אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח

ותסברא מה החם דלא עביד מצוה פטור רבי יהושע היכא דקא עביד מצוה

מחייב אמרי דבי רבי ינאי רישא כגון שקדם ומל של שבת בערב שבת

שלא

ודאי לא קאמר שכל את שניה דהא לא טעי בהכי, אלא היכא דלא טרד

השחט סיפא דלא עבד מזה דעתידי לא הגיע זמנו פטור רישא דעבד מזה מחייב: אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון, שנתחלק לו אחרת

בערב שבת ומלי בערב שבת ועדיין לא הגיע זמנו פטור וסבור אזה העומד של שבת הוא אע"פ דטרד ביה דרמיא מזה עליה כפי מחשבתו

וגם עשה מזה אפילו הכי חייב משום דלא ניתנה שבת לידחות אלא של שבת וטעה בדבר מזה פטור

ואפילו לא עשה מזה לרבי מאיר פטור, והשוחט לשם אימורי צבור ניתנה שבת לידחות אלא קרבן צבור ואע"פ דקדים שחטו

לאימורי צבור הכי שבת וע"י שטרוד צבוח זה נימא שצדו וידוע שזכר זה עומד ליקרב נכחל ושכח שצדו שחטו אימורי צבור ושחטן לשמן:

ואחד

ודאי לא קאמר שכל את שניה דהא לא טעי בהכי, אלא היכא דלא טרד

השחט סיפא דלא עבד מזה דעתידי לא הגיע זמנו פטור רישא דעבד מזה מחייב: אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון, שנתחלק לו אחרת

בערב שבת ומלי בערב שבת ועדיין לא הגיע זמנו פטור וסבור אזה העומד של שבת הוא אע"פ דטרד ביה דרמיא מזה עליה כפי מחשבתו

וגם עשה מזה אפילו הכי חייב משום דלא ניתנה שבת לידחות אלא של שבת וטעה בדבר מזה פטור

ואפילו לא עשה מזה לרבי מאיר פטור, והשוחט לשם אימורי צבור ניתנה שבת לידחות אלא קרבן צבור ואע"פ דקדים שחטו

לאימורי צבור הכי שבת וע"י שטרוד צבוח זה נימא שצדו וידוע שזכר זה עומד ליקרב נכחל ושכח שצדו שחטו אימורי צבור ושחטן לשמן:

ואחד

ודאי לא קאמר שכל את שניה דהא לא טעי בהכי, אלא היכא דלא טרד

השחט סיפא דלא עבד מזה דעתידי לא הגיע זמנו פטור רישא דעבד מזה מחייב: אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון, שנתחלק לו אחרת

בערב שבת ומלי בערב שבת ועדיין לא הגיע זמנו פטור וסבור אזה העומד של שבת הוא אע"פ דטרד ביה דרמיא מזה עליה כפי מחשבתו

וגם עשה מזה אפילו הכי חייב משום דלא ניתנה שבת לידחות אלא של שבת וטעה בדבר מזה פטור

ואפילו לא עשה מזה לרבי מאיר פטור, והשוחט לשם אימורי צבור ניתנה שבת לידחות אלא קרבן צבור ואע"פ דקדים שחטו

לאימורי צבור הכי שבת וע"י שטרוד צבוח זה נימא שצדו וידוע שזכר זה עומד ליקרב נכחל ושכח שצדו שחטו אימורי צבור ושחטן לשמן:

ואחד

ודאי לא קאמר שכל את שניה דהא לא טעי בהכי, אלא היכא דלא טרד

השחט סיפא דלא עבד מזה דעתידי לא הגיע זמנו פטור רישא דעבד מזה מחייב: אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון, שנתחלק לו אחרת

בערב שבת ומלי בערב שבת ועדיין לא הגיע זמנו פטור וסבור אזה העומד של שבת הוא אע"פ דטרד ביה דרמיא מזה עליה כפי מחשבתו

וגם עשה מזה אפילו הכי חייב משום דלא ניתנה שבת לידחות אלא של שבת וטעה בדבר מזה פטור

ואפילו לא עשה מזה לרבי מאיר פטור, והשוחט לשם אימורי צבור ניתנה שבת לידחות אלא קרבן צבור ואע"פ דקדים שחטו

לאימורי צבור הכי שבת וע"י שטרוד צבוח זה נימא שצדו וידוע שזכר זה עומד ליקרב נכחל ושכח שצדו שחטו אימורי צבור ושחטן לשמן:

ואחד

ודאי לא קאמר שכל את שניה דהא לא טעי בהכי, אלא היכא דלא טרד

השחט סיפא דלא עבד מזה דעתידי לא הגיע זמנו פטור רישא דעבד מזה מחייב: אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון, שנתחלק לו אחרת

בערב שבת ומלי בערב שבת ועדיין לא הגיע זמנו פטור וסבור אזה העומד של שבת הוא אע"פ דטרד ביה דרמיא מזה עליה כפי מחשבתו

וגם עשה מזה אפילו הכי חייב משום דלא ניתנה שבת לידחות אלא של שבת וטעה בדבר מזה פטור

ואפילו לא עשה מזה לרבי מאיר פטור, והשוחט לשם אימורי צבור ניתנה שבת לידחות אלא קרבן צבור ואע"פ דקדים שחטו

לאימורי צבור הכי שבת וע"י שטרוד צבוח זה נימא שצדו וידוע שזכר זה עומד ליקרב נכחל ושכח שצדו שחטו אימורי צבור ושחטן לשמן: